

Bartiméus :

Bestuursverslag 2019

Onderdeel van de
jaarrekening 2019 van de
Stichting Bartiméus
Sonneheerdt

Zeist, 7 mei 2020
Versie 1.0

Inhoudsopgave

1.	BESTUURSVERSLAG BIJ JAARREKENING 2019	4
1.1.	Algemeen	4
1.2.	Kernactiviteiten	4
1.3.	Wonen en dagbesteding	5
1.4.	Extramurale dienstverlening	5
1.5.	Expertise	6
1.6.	Onderwijs	7
1.7.	Arbeidstoeleiding	7
1.8.	Juridische structuur	7
1.9.	Interne organisatiestructuur en personele bezetting	8
1.10.	Belangrijke elementen van het gevoerde beleid	9
2.	Financieel 2019	11
2.1.	Analyse van ontwikkelingen in het verslagjaar	11
2.2.	Analyse van behaalde omzet en resultaten in het verslagjaar	11
2.2.1.	Omzet	11
2.2.2.	Resultaten	12
2.2.3.	Analyse van financiële positie (solvabiliteit en liquiditeit)	12
2.2.4.	Analyse van de kasstromen en financieringsbehoeften	12
2.2.5.	Arbeidsverzuim	12
2.2.6.	Verwachtingen voor het jaar 2020	13
2.2.7.	Risicomanagement	15
2.2.8.	Maatschappelijke aspecten van ondernemen	15
2.2.9.	Kerncijfers, kengetallen en meerjarenoverzichten (getallen x € 1 mln)	16
3.	Jaarverslag raad van toezicht 2019	17
3.1.	Inleiding	17
3.2.	Raad van toezicht	17
3.3.	Taken en werkwijze	18
3.3.1.	Reguliere vergaderingen	18
3.3.2.	Onderwijs	19
3.3.3.	Participatie in overlegvergadering van de raad van bestuur met de medezeggenschapsorganen	19
3.3.4.	Ter goedkeuring of vaststelling voorgelegde onderwerpen	19

3.4.	Commissies	20
3.4.1.	Auditcommissie	20
3.4.2.	Commissie identiteit, kwaliteit en ethiek	21
3.4.3.	Remuneratiecommissie	21
3.5.	Bezoldiging	22

1. BESTUURSVERSLAG BIJ JAARREKENING 2019

Dit bestuursverslag is een beknopte weergave van ontwikkelingen in 2019 behorende bij de jaarrekening 2019 en bevat tevens het jaarverslag van de raad van toezicht over betreffende verslagjaar.

1.1. Algemeen

Bartiméus is er voor alle mensen in Nederland die slechtziend of blind zijn. We zijn er ook voor hen als ze een meervoudige beperking hebben of problemen ervaren met zien door bijvoorbeeld niet-aangeboren hersenletsel of cerebrale visusstoornissen hebben. We zijn er voor hun naasten en voor de professionals om hen heen. We stellen alles in het werk om mogelijk te maken dat mensen met een visuele beperking het leven kunnen leiden dat bij hen past en zich voluit kunnen ontplooiën. Want het gaat niet om hoeveel procent je ziet. Het gaat om hoeveel procent je leeft. Bartiméus. 100% leven.

Onze vakmensen ondersteunen hen hierbij vanuit onze kernwaarden mensgericht, deskundig, vooruitstrevend en deskundig. Daarbij zijn wij ons continu bewust van de constante en snelle veranderingen in de samenleving. Alleen in gezamenlijkheid zijn we in staat om tot passende antwoorden te komen.

1.2. Kernactiviteiten

Onze kernactiviteiten vinden plaats op alle levensdomeinen. In 2019 waren onze activiteiten georganiseerd vanuit drie sectoren, genaamd Wonen, Onderwijs en Extramurale dienstverlening. Ook zijn we een erkende expertise-instelling en ISO gecertificeerd. In dat jaar hebben we ons voorbereid op een aanpassing van onze organisatiestructuur naar vijf klantgroepen: Kind & Jeugd, Volwassenen, Volwassenen met een meervoudige beperking, Senioren en Bedrijven & Maatschappij. Die verandering is op 1 januari 2020 ingegaan. Ondersteuning op het gebied van arbeidstoeleiding en -begeleiding valt vanaf 2020 onder de klantgroep Volwassenen en vindt plaats vanuit het REA College Nederland en Werkpad BV. De organisatie kent verder een aantal staf- en ondersteunende diensten.

1.3. Wonen en dagbesteding

Bartiméus biedt kleinschalige woonvoorzieningen voor mensen die slechtziend of blind zijn en bij ons wonen vanwege hun intensieve ondersteuningsbehoefte als hun thuis beschouwen. Hierbij gaat het doorgaans om mensen met meervoudige gezondheidsproblemen en/of handicaps. Om zo zelfstandig mogelijk te kunnen leven, zijn zij aangewezen op permanente professionele ondersteuning. Wij zetten ons ervoor in dat de bewoners zelf, in samenspraak met hun naasten, richting kunnen geven aan de invulling van hun leven. De woonomgeving die wij de bewoners bieden, is vanzelfsprekend toegankelijk voor mensen die slechtziend of blind zijn, waarbij ook rekening wordt gehouden met hun bijkomende beperkingen. De woonvoorzieningen bevinden zich in de gemeenten Utrechtse Heuvelrug (Doorn), Zeist en Ermelo. In 2019 zijn de nieuwbouwwoningen, met daar in totaal 64 plaatsen in gebruik genomen. Daarnaast zijn de oudere cliënten in Ermelo verhuisd naar het nieuwe Henriëtte van Heemstra huis. In de hiervoor genoemde gemeenten en in Wijk bij Duurstede, bieden we ook dagbesteding aan die bedoeld is voor mensen die bij ons wonen of ondersteuning ontvangen gefinancierd vanuit de Wet Langdurige zorg, de Wet Maatschappelijke Ondersteuning of de Jeugdwet. Een paar leerlingen wonen bij Bartiméus in Zeist of maken daar gebruik van het logeerhuis.

1.4. Extramurale dienstverlening

Binnen de extramurale dienstverlening bieden wij topklinische, multidisciplinaire aandoeningendiagnostiek en functionele diagnostiek. Leerlingen worden op momenten van herindicatie gezien door de oogarts, of tussentijd als er vragen zijn. Ook bieden wij ambulante multidisciplinaire behandeling en specialistische begeleiding aan mensen met een visuele beperking, zowel bij hen thuis als op het werk en ook als zij verblijven bij andere zorginstellingen. De behandeling en begeleiding richt zich op het leren omgaan met en verwerken van de visuele beperking en eventueel bijkomende problematiek. Daarnaast ligt de nadruk op het aanleren van vaardigheden waarmee mensen hun zelfredzaamheid kunnen versterken, binnen de verschillende domeinen in het dagelijkse leven. We richten ons daarbij ook op de mensen die hen professioneel of persoonlijk ondersteunen en adviseren over de wijze waarop de begeleiding plaatsvindt en de woon- en of werkomgeving wordt ingericht.

1.5. Expertise

Bartiméus is een erkende expertiseorganisatie op het gebied van het leven met een visuele beperking. Wij zijn in 2018 erkend als expertiseorganisatie Zintuiglijk gehandicapten, deelsector Visueel. In 2019 is deze erkenning voor drie jaar verleend door ZonMw. In samenwerking met Koninklijke Visio, de Robbert Coppes Stichting, de Oogvereniging en de Macula Vereniging hebben we onze krachten gebundeld om kennis te ontwikkelen en te verspreiden aan de hand van de volgende 5 programmalijnen:

- ik zit goed in mijn vel
- de wereld is voor mij toegankelijk
- mijn mogelijkheden en beperkingen zijn goed in beeld
- ik ontvang de juiste professionele zorg
- technologie biedt mij kansen

We werken planmatig aan het ontwikkelen en verspreiden van kennis en inzichten: van specialistische oogheelkundige diagnostiek tot behandeling en andere vormen van dienstverlening voor specifieke problematiek waar mensen met een visuele beperking mee te maken kunnen krijgen. Wij onderbouwen onze werkwijze op basis van wetenschappelijk onderzoek, in samenwerking met universiteiten, hogescholen en andere zorgorganisaties. Dat gebeurt onder meer via de Stichting InZicht. De voorzitter van de raad van bestuur is lid van het bestuur van deze stichting.

Binnen concrete projecten ontwikkelen we nieuwe diensten en toepassingen (praktische innovaties) waar mensen met een visuele beperking baat bij kunnen hebben. Dit doen we zo veel mogelijk in samenwerking met mensen met een visuele beperking en - waar de publieke middelen niet toereikend zijn - met ondersteuning van het Bartiméus Fonds.

Wat we hebben ontwikkeld gebruiken we niet alleen voor het verbeteren van de zorg en dienstverlening in onze eigen organisatie en de visuele sector. Via consultatie en advies ondersteunen we ook anderen die betrokken zijn bij mensen die blind of slechtziend zijn en dragen wij bij aan een inclusieve samenleving. Voor achtergrondinformatie zie:

<https://www.bartimeus.nl/professionals/wetenschappelijk-onderzoek>

1.6. Onderwijs

Ons streven is dat kinderen die slechtziend of blind zijn waar mogelijk onderwijs volgen in hun vertrouwde sociale omgeving. Voor deze kinderen, hun gezinnen en de docenten die hen dagelijks begeleiden in het onderwijs bieden wij ondersteuning op maat: diagnostiek, adviezen, cursussen, voorlichting en consultatie. Wij zorgen ervoor dat de scholen en leerlingen ondersteund worden met passende leermiddelen in samenwerking met Visio, zie hiervoor www.eduvip.nl. Voor kinderen die slechtziend of blind zijn en die intensievere begeleiding nodig hebben op school, ook als ze te maken hebben met andere beperkingen, bieden wij speciaal onderwijs (SO), voortgezet speciaal onderwijs (VSO) en ambulante onderwijskundige begeleiding (AOB). De locaties van onze scholen zijn in de gemeenten Utrechtse Heuvelrug, Zeist en Lochem.

1.7. Arbeidstoeleiding

Wanneer reguliere vervolgoopleidingen onvoldoende aansluiten bij de mogelijkheden van leerlingen, bieden wij een opleiding voor jongeren met afstand tot de arbeidsmarkt met vooral visuele beperkingen en/of autisme bij het REA College. Het gaat om een begeleidingstraject op maat, dat gericht is op het vinden en behouden van een betaalde baan. De opleidingslocaties bevinden zich in Utrecht en Ermelo. We werken hierbij samen met Heliomare en Pluryn. Werkpad BV (een samenwerking van Bartiméus en Kentalis) begeleidt mensen die slechtziend, blind, slechthorend en/of doof zijn bij het zoeken naar een nieuwe baan, of met coaching en training op de werkvloer. Vanuit Werkpad worden daarnaast gemeenten en werkgevers ondersteund die op zoek zijn naar of te maken hebben met medewerkers met een visuele beperking.

1.8. Juridische structuur

Stichting Bartiméus Sonneheerdt heeft de volgende deelnemingen in 2019:

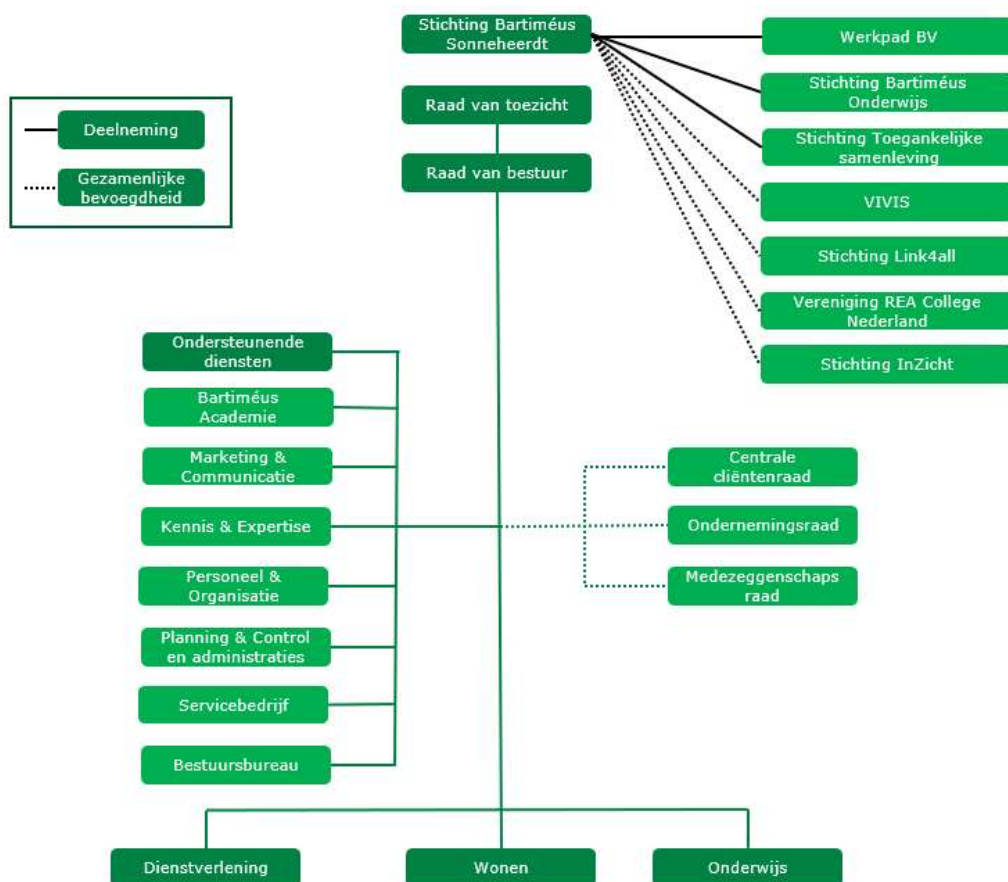
- Stichting Bartiméus Onderwijs (gevormd in 2018, in 2019 zijn de onderwijsactiviteiten erin onder gebracht)
- Werkpad B.V. (50% deelneming)

Daarnaast heeft Stichting Bartiméus Sonneheerdt een aantal verbonden partijen waarbij gezamenlijke bevoegdheid van toepassing is, zie onderstaand organogram.

B:

1.9. Interne organisatiestructuur en personele bezetting

Stichting Bartiméus Sonneheerdt kende in 2019 een éénhoofdige raad van bestuur, mevr. drs. J.E.A.M Nooren. In 2019 is een tweede lid van de raad van bestuur geworven. Op 1 januari 2020 is drs. J.A. Naaktgeboren RC aangetreden als lid. De raad van bestuur is eindverantwoordelijk voor het functioneren van de gehele organisatie en is verantwoordelijk voor de strategie, de beleidskaders, de aansturing van de leidinggevenden van de verschillende bedrijfsonderdelen, voor de externe betrekkingen en voor bestuurlijke aangelegenheden.

Organogram Stichting Bartiméus Sonneheerdt 2019.

1.10. Belangrijke elementen van het gevoerde beleid

Eind 2016 zijn we gestart met de uitvoering van ons strategische programma: de koers: 'Luisterrijk en opzienbarend'. Uitgangspunt daarbij is onze maatschappelijke ambitie om volwaardige participatie en zelfredzaamheid van mensen die slechtziend of blind zijn te realiseren. Dit doen we in een wereld waarin eigen regie steeds belangrijker wordt en waarin technologische en medische ontwikkelingen steeds sneller gaan. Bartiméus begeleidt jaarlijks al zo'n 10.000 mensen met een visuele beperking via onderwijs, wonen en extramurale dienstverlening en andere vormen van ondersteuning, terwijl we weten dat er in Nederland ruim 300.000 mensen zijn die slechtziend of blind zijn. Wij willen al die mensen te bereiken, naar hen te luisteren en antwoord te geven op hun vragen, zodat zij het leven kunnen leiden dat bij hen past. We investeren in een toegankelijke samenleving. Om deze ambitie te realiseren zijn zeven koerslijnen bepaald waarin we in 2019 in drie koerslijnen (vetgedrukt) extra hebben geïnvesteerd, namelijk:

- **luisteren naar de mens (zicht krijgen op vragen en behoeften van mensen met een visuele beperking via onderzoek en klantreizen). In 2019 is een klantreis gerealiseerd over verwanten van volwassenen met een meervoudige beperking die bij Bartiméus wonen;**
- **vinden en verbinden (investeren in een toegankelijke samenleving en eHealth). In 2019 is bij grote organisaties (AH, concertgebouw, Rijksmuseum, Ziggo, Efteling en KPN) aan toegankelijkheid gewerkt;**
- **brengen en borgen (verbetering van de dienstverlening aan mensen met een visuele beperking die elders wonen, onderwijs en andere vorm van ondersteuning krijgen). In 2019 is onze samenwerking met 's Heeren Loo uitgebreid en bracht prinses Margriet een werkbezoek aan het oogonderzoeks- en behandelprogramma van Bartiméus voor mensen met een verstandelijke en zintuiglijke beperking bij 's Heeren Loo in Ermelo;**
- dienstverlening is top (state of the art zorg, onderwijs en andere vormen van dienstverlening voor mensen die bij ons wonen of naar school gaan);
- toekomstgericht organiseren (ons werk zo organiseren dat de klant daadwerkelijk centraal staat met zoveel mogelijk collega's die zelf een visuele beperking hebben). In 2019 hebben we de organisatietransitie die plaatsvond op 1 januari 2020 voor te bereiden;

B:

- kennis laten stromen (ontwikkelen en delen van kennis en inzichten op een laagdrempelige wijze). In 2019 is met steun van het Bartiméus fonds Paula Sterkenburg benoemd als hoogleraar aan de VU;
- op de kaart (communicatie en marketing zodat we gekend en erkend worden als expertiseorganisatie).

In 2019 stond de lijn toekomstgericht organiseren het meest op de voorgrond. In 2018 hebben we geconstateerd dat het nodig was om onze organisatie-inrichting aan te passen om de overige zes koerslijnen te realiseren. Daarom is in 2019 het programma 'Bartiméus in Beweging' uitgevoerd met als resultaten:

- een andere organisatie-inrichting per 1 januari 2020:
 - Het primair proces wordt ingericht op basis van klantprofielen. De volgende klantgroepen worden onderscheiden: kind & jeugd, volwassenen, senioren, volwassenen met meervoudige beperkingen en bedrijfsvoering & maatschappij.
 - Met daarnaast een onderdeel Klant & Expertise, waarin we onze marketing, communicatie, expertise en innovatie kennis gebundeld hebben en we onze nieuwe klanten ontvangen;
 - Ondersteuning van deze organisatie-eenheden vindt plaats vanuit de bedrijfsonderdelen Bedrijfsvoering en Organisatie & Ontwikkeling;

Onderdeel van de voorbereiding op de nieuwe organisatie was ook op orde brengen van de bedrijfsvoering;

- De selectie van managers, teamleiders en strategen is gedaan op basis van sleutelfuncties, waardoor op kwaliteit in plaats van anciënniteit kon worden geselecteerd;
- Er is een nieuwe besturingsfilosofie met daarin ook de leiderschapsopgave vastgesteld;
- De vastgestelde kernwaarden hebben inhoud gekregen en zijn op meerdere manieren onderdeel geworden van ons werken, onder meer via het Bartiméus Kompas;
- Een leiderschapstraject om de leidinggevenden in de organisatie onderdeel van de verandering te laten zijn;
- Er is een aanpak voorbereid om te werken aan krachtige teams.

Alle medewerkers hebben er met veel positieve energie voor gezorgd dat we goed konden starten in de nieuwe organisatie-inrichting.

2. Financieel 2019

2.1. Analyse van ontwikkelingen in het verslagjaar

In 2019 is veel werk verzet voor de aanpassing van de organisatie-inrichting en de andere activiteiten om de ambities waar te maken vanuit het programma 'Bartimeus in Beweging'. Hiervoor was circa 1,5 miljoen euro gereserveerd. De kosten van de overige koerslijnen, naast toekomstgericht organiseren, zijn grotendeels vergoed door het Bartiméus Fonds.

In 2019 is verder gegaan met noodzakelijke verbeteringen in processen, onder andere op het gebied van systemen en processen (personeel & organisatie, personeelsadministratie, ICT, inkoop en de financiële administratie). Daarnaast is geïnvesteerd in werving en selectie (optimalisering processen en een "werken bij -website") om vacatures sneller en beter op te vullen. Vanwege het grote aantal vacatures is ook meer personeel niet in loondienst (PNIL) ingezet dan van tevoren verwacht.

De NZa heeft in het najaar met terugwerkende kracht voor 2019 nieuwe tarieven voor de intramurale zintuigelijke gehandicaptenzorg vastgesteld. In de prognose was rekening gehouden met de tariefophoging.

De productiviteit van de extramurale dienstverlening vanuit de Zorgverzekeringswet viel lager uit ten opzichte van de planning.

Deze investeringen in onze organisatie en processen en niet verwachte achterblijvende opbrengsten hebben geleid tot een hoger dan verwacht negatief resultaat over 2019.

2.2. Analyse van behaalde omzet en resultaten in het verslagjaar

2.2.1. Omzet

De opbrengsten zijn met € 4,1 mln gestegen t.o.v. 2018. De opbrengsten uit zorgprestaties stegen met € 3,7 mln. De stijging kwam uit zowel de intramurale als extramurale dienstverlening en de Wmo. De opbrengst uit subsidies steeg met € 0,8 mln.

2.2.2. Resultaten

Het jaarresultaat 2019 bleef met minus € 1,5 mln achter op het niveau van 2018 (minus € 1,3 mln). Onderdeel van het resultaat zijn hogere personeelskosten, met name kosten voor ingehuurd personeel in de verblijfszorg, voor procesverbetering en reorganisatiekosten.

2.2.3. Analyse van financiële positie (solvabiliteit en liquiditeit)

De liquide middelen zijn gedaald van € 24,9 mln naar € 15,7 mln als gevolg van investeringen. De liquide middelen zijn in het eerste kwartaal 2020 gestegen, het niveau is voldoende om de continuïteit van de bedrijfsvoering in de nabije toekomst te garanderen. De solvabiliteit (Eigen Vermogen / Balanstotaal) bedroeg per einde 2019 28,6% (2018: 28,9%).

2.2.4. Analyse van de kasstromen en financieringsbehoeften

Het saldo van de kasstroom uit operationele activiteiten en investeringsactiviteiten bedroeg minus € 8,3 mln. De operationele kasstroom is voornamelijk gevoed uit de afschrijvingen, vorderingen en betaalde interest. In 2019 is de audit commissie geïnformeerd over de liquiditeit en solvabiliteit. In 2020 wordt het treasurybeleid herzien waarin bekeken zal worden of een renteherziening (verlaging) van de langlopende leningen tot de mogelijkheden behoort.

Voor het jaar 2020 is € 8,4 mln begroot voor investeringen gericht op verbouwingen, installaties, inventaris, automatisering en vervoersmiddelen. Voor een aantal grote projecten in het kader van duurzaamheidsinvesteringen gaat onderzocht worden of een externe financiering wenselijk is. De investeringen worden door een investeringscommissie beoordeeld en opgevangen vanuit de cashflow.

2.2.5. Arbeidsverzuim

Het arbeidsverzuim is in 2019 (7,2%) gestegen t.o.v. 2018 (6,7%), mede door een landelijke griepgolf en ondanks gerichte inzet op de werving van nieuwe medewerkers om de werkdruk door vacatures te verminderen en onze geïntensiveerde verzuimaanpak. Het verzuimproces wordt nog verder verbeterd, hetgeen in 2020 vruchten moet afwerpen.

2.2.6. Verwachtingen voor het jaar 2020

De begroting 2020 sluit op circa minus 140.000 euro. Om hier op uit te komen, is een strakke monitoring van onze opbrengsten en uitgaven nodig. Er zijn weliswaar adequate productieafspraken gemaakt op tarief niveau, maar de productie dient dan wel gerealiseerd te worden. 2020 is gestart met een aantal vacatures welke in verband met financiële ruimte later worden ingevuld, terwijl de activiteiten die bij de vacature horen wel uitgevoerd moeten worden. Dat vertraagt de realisatie van onze ambities.

Ook Bartiméus merkt veel effecten van het COVID-19 virus. De scholen zijn sinds 16 maart 2020 dicht en onderwijs wordt op afstand gegeven en ambulante onderwijsondersteuning vindt digitaal plaats. Leerlingen met ouders in cruciale beroepen en leerlingen die om pedagogische en didactische redenen onvoldoende thuis tot leren komen, krijgen wel onderwijs op school op een of meerdere dagen per week. De extramurale dienstverlening vindt voornamelijk en waar mogelijk via (beeld)bellen plaats. Nieuwe intakes vinden deels digitaal plaats. De start van de behandeling wordt opgeschort omdat de benodigde diagnostiek niet gedaan kan worden. Ook de diagnostiek en behandeling in andere instellingen is niet mogelijk. In het Expertisecentrum Diagnostiek Zeldzame Visuele Aandoeningen vindt alleen de noodzakelijke diagnostiek en zorg voor kinderen met zeldzame oogaandoeningen plaats. De activiteiten van het REA College, Werkpad en het Adviescentrum Toegankelijkheid vinden deels digitaal plaats, maar liggen deels ook stil. De zorg op de woningen is gecontinueerd en dagbesteding wordt vanuit de woning geleverd. Niet alle plekken zijn bezet omdat opnames uitgesteld zijn. De logeeropvang is alleen open voor cliënten uit kwetsbare gezinssituaties. De Expertiseactiviteiten op het gebied van kennisontwikkeling zijn sinds de coronacrisis geïntensiveerd. Het kennis verspreiden via consultatie en advies en scholing ligt op een heel laag pitje.

Op 12 maart jl. is er een organisatie breed Coronateam samengesteld, dat de aanpak tijdens de coronacrisis coördineert. Besluitvorming vindt plaats door de raad van bestuur / college van bestuur. Het Coronateam wordt ondersteund door verschillende operationele teams gericht op zorg, onderwijs, communicatie, veiligheid, bedrijfsvoering en HR-aspecten. Er is een continuïteitsplan opgesteld, dat up-to-date gehouden wordt. Medewerkers krijgen via B-Connect regelmatig berichtgeving over relevante ontwikkelingen. Cliënten, ouders en verwanten worden regelmatig o.a. via een brief en berichten op de website geïnformeerd.

Om het risico van besmetting te verlagen of eigenlijk te vertragen volgen wij de RIVM- en overheidsrichtlijnen rond het wel/niet werken van medewerkers, gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen, bezoeksregelingen en sociale distantie (1,5 meter beleid) en dergelijke.

Er zijn in Zeist en Doorn woningen gereed gemaakt als ziekenboeg. In Ermelo is voor de ouderen een bezoekcabine geplaatst. Als er op één van onze woningen een vermoeden van besmetting met het coronavirus is vindt preventieve isolatie plaats en werken medewerkers met persoonlijke beschermingsmiddelen tot de uitslag van de test bekend is.

Qua financiering zien we dat onze onderwijsfinanciering geen gevaar loopt, omdat er sprake is van budgetfinanciering. We blijven ook onderwijs geven: alle kinderen krijgen onderwijs op afstand en de staatsexamens vinden doorgang. Onze extramurale dienstverlening is fors afgenomen en daarmee onze declaraties ook. De zorgverzekeraars hebben hiervoor continuïteitsregelingen ontwikkeld, waar wij gebruik van zullen maken. Ook de Vereniging Nederlandse Gemeenten heeft een dergelijk beleid, maar gemeenten waar wij WMO-contracten en Jeugdwetcontracten mee hebben, volgen dat beleid (nog) niet allemaal. Voor de verblijfszorg is er sprake van omzeterderving en forse extra kosten omdat we onze cliënten intensief moeten verplegen en verzorgen als ze ziek zijn en extra kosten maken om de kans op besmetting te beperken en te voldoen aan alle RIVM richtlijnen. Daarnaast is er inkomsterderving omdat niet alle plekken bezet zijn. Bij corona gerelateerde klachten en positief testuitslagen blijven medewerkers thuis. Ziek personeel dient met externe krachten vervangen te worden. De zorgkantoren hebben hier compensatieregelingen voor, waar wij gebruik van gaan maken.

Vanwege deze specifieke regelingen voor de zorg, kan Bartiméus geen gebruik maken van de NOW-regeling van de overheid. Mogelijk geldt dit wel voor de 50% deelnemingen Werkpad en het REA College.

Met ZonMW zijn we in gesprek over de mogelijkheden om de subsidie anders te benutten dan wel een deel van de middelen pas in 2021 te besteden.

Omdat er veel tijd en aandacht is voor de coronapandemie en de preventieve maatregelen die getroffen zijn, lopen reguliere activiteiten vertraging op. In alle gevallen worden passende maatregelen getroffen (zoals uitstel, lagere beoogde

kwaliteit, andere aanpak of heroverweging en afstel) zodat deze risico's beheerst blijven.

2.2.7. Risicomanagement

Onze belangrijkste strategische risico's liggen op het halen van het afgesproken productievolume, kosten PNIL, hoogte arbeidsverzuim, de positionering en profilering naar nieuwe markten en de veranderende eisen aan de expertise-inzet en de verbetering van de bedrijfsvoering. Daarnaast blijft er sprake van een overspannen arbeidsmarkt waardoor het lastiger is om goed gekwalificeerd personeel te werven en te behouden.

Wij voeren risicoanalyses uit op de verwachte opbrengstenontwikkelingen en vertalen deze door in de meerjarenbegroting. We zijn gevoelig voor wijzigingen in het overheidsbeleid met betrekking tot de financiering van de zorgprestaties, speciaal onderwijs, arbeidstoeleiding en de financiering van expertise-ontwikkelingen en verspreiding.

2.2.8. Maatschappelijke aspecten van ondernemen

Bartiméus investeert veel in contacten, afstemming en samenwerking met uiteenlopende organisaties die willen en kunnen bijdragen aan een goed leven voor mensen met een visuele beperking. Onze belangrijke samenwerkingspartner is het Bartiméus Fonds. Samen staan we voor 100% leven.

In samenwerking met Stichting Accessibility en het Bartiméus Fonds zetten we ons in voor digitale toegankelijkheid en de inzet van slimme technologie zodat mensen met een visuele beperking volwaardig kunnen participeren in de maatschappij.

Binnen de visuele sector werken we intensief samen met Koninklijke Visio, de Oogvereniging, de Macula Vereniging, de Robert Coppes stichting, Kalorama en Het Schild. Samen met collega's uit de auditieve sector zoals Kentalis en NSDSK zetten we ons in voor de borging van de expertiserol die wij vervullen voor mensen binnen de zintuiglijke sector en zorgen we voor passende productbeschrijvingen en financiering voor de extramurale dienstverlening.

We werken ook lokaal en regionaal samen binnen gremia als Samen voor Zeist en de Vereniging Gehandicaptenzorg Utrecht (VGU). Binnen Samen voor Zeist proberen we mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt aan passend werk te

helpen, zowel bij Bartiméus als voor cliënten van ons bij andere organisaties. In de VGU wordt regionaal samengewerkt en informatie uitgewisseld op het gebied van gehandicaptenzorg, bijvoorbeeld rond incidentenonderzoek of klachtenafhandeling. Voor onze wetenschappelijke ambities werken we samen met verschillende universiteiten, hogescholen en innovatieve bedrijven zoals het Universitair Medisch Centrum Utrecht, de Vrije Universiteit Amsterdam, de Hogeschool Utrecht, Geodan, AH en Bol.com. Dit betreft (toegepast) onderzoek en/of advisering of innovatie op het gebied van toegankelijkheid voor mensen die slechtziend of blind zijn.

We anticiperen op wijzigende wetgeving ten aanzien van duurzaamheid, met name bij de vormgeving en de renovatie van onze huisvesting.

2.2.9. Kerncijfers, kengetallen en meerjarenoverzichten (getallen x € 1 mln)

	2015	2016	2017	2018	2019
Opbrengsten	101,1	99,5	95,1	102	106,2
Resultaat	0,3	2,1	-1,6	-1,3	-1,5
FTE	1.194	1.257	1.196	1.188	1.216
Solvabiliteit (EV/ balanstotaal)	29,3%	32,7%	32,6%	28,9%	28,6%
Liquide middelen	22,6	22,0	20,5	24,9	15,7

3. Jaarverslag raad van toezicht 2019

3.1. Inleiding

'Good governance' staat centraal bij Bartiméus. We laten in dit jaarverslag, als onderdeel van het bestuursverslag bij de jaarrekening 2019, zien hoe de raad van toezicht zijn taak heeft uitgeoefend. Het toezicht op de organisatie vindt plaats in overeenstemming met de Governancecode Zorg 2017 en de Code Goed Bestuur voor het onderwijs.

3.2. Raad van toezicht

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het toezicht op de besturing van de organisatie, het beleid van de raad van bestuur, het naleven van wettelijke voorschriften, rechtmatige verwerving en rechtmatige en doelmatige besteding van middelen en de algemene gang van zaken in de organisatie. De raad van toezicht is ook de werkgever van de raad van bestuur. Daarnaast heeft de raad van toezicht een adviserende functie naar de raad van bestuur. De raad van toezicht werd in 2019 gevormd door:

- De heer drs. J. Smit, voorzitter
 - De heer dr. Ch. A.J. Stam, vicevoorzitter en tevens voorzitter van de remuneratiecommissie
 - Mevrouw ir. D.D. van der Stelt - Scheele, tevens lid van de auditcommissie
 - Mevrouw dr. F.T.J.M. Fortuin, tevens voorzitter van de commissie identiteit, kwaliteit en ethiek
 - De heer H.J. Dannenberg, tevens lid van de commissie identiteit, kwaliteit en ethiek, afgetreden op 31-12-2019
 - De heer prof. dr. R. Willemsen, tevens lid van de commissie identiteit, kwaliteit en ethiek
 - De heer drs. M. Wiesenekker, tevens voorzitter van de auditcommissie
- Mevrouw G. Groen heeft als trainee in 2019 de vergaderingen van de raad van toezicht, de auditcommissie en de IKE commissie bijgewoond.

De meeste leden van de raad van toezicht vervullen andere functies naast hun toezichthoudende functies bij Bartiméus. Deze functies zijn op onze website weergegeven (per 01-01-20): www.bartimeus.nl/nevenfuncties-leden-raad-van-toezicht.

3.3. Taken en werkwijze

De raad van toezicht heeft een missie statement (toezicht visie) dat leidend is voor zijn handelen:

https://www.bartimeus.nl/sites/default/files/downloads/def_missie_statement_rvt_vastgestelde_versie_.pdf

3.3.1. Reguliere vergaderingen

De raad van toezicht vergaderde in 2019 in totaal vier maal. Daarnaast was er een zelfevaluatiebijeenkomst en bijeenkomsten met de raden van toezicht van Stichting Koninklijke Visio (over samenwerking op expertise gebied) en het Bartiméus Fonds (werkbezoek aan Ermelo). Bij alle vergaderingen is aandacht besteed aan de strategische koers 'Luisterrijk en opzienbarend' en aan de daaruit volgende organisatieontwikkeling 'Bartiméus in Beweging'. In de reguliere vergaderingen is daarnaast aandacht besteed aan onder andere onze rol als expertiseorganisatie en de financiering daarvan, de benoeming van een nieuwe accountant, het op orde brengen van de bedrijfsprocessen (waaronder personeelsbeleid), het kwaliteitsrapport verblijfszorg, marktplannen en de financiële situatie van de organisatie. Verder waren de accountants (Ernst & Young en Verstegen/Van Ree) tweemaal aanwezig, zodat zij hun bevindingen over de jaarrekening en de managementletter konden toelichten.

In oktober vond de zelfevaluatie van de raad van toezicht plaats. Daar sprak de raad onder andere over het eigen functioneren als team, de gewenste omvang van de raad van toezicht en de herbenoemingen. Over deze thema's zijn werkafspraken voor 2020 gemaakt. De heer Smit en mevrouw Van der Stelt-Scheele zijn per 1 januari 2020 herbenoemd voor hun tweede termijn. Vanwege het (reglementair) aftreden in 2020 van de heer Stam en mevrouw Fortuin zullen in 2020 twee nieuwe leden geworven worden. De vacature van de heer Dannenberg wordt niet ingevuld. Mevrouw Van der Stelt bezet sinds 20 december 2019 de zetel op voordracht van de Medezeggenschapsraad in de raad van toezicht. Besloten is om niet alle vrijvallende zetels in te vullen en de raad van toezicht voortaan uit zes leden te laten bestaan.

3.3.2. Onderwijs

De raad van toezicht van de stichting Bartiméus Sonneheerdt is ook toezichthouder van de stichting Bartiméus Onderwijs. Er zijn gezamenlijke vergaderingen van de raden van toezicht en van de commissies van beide stichtingen. De activiteiten van de stichting Bartiméus Onderwijs lopen uiteraard mee in veel reguliere thema's zoals rapportages, jaarplannen, begroting en organisatieontwikkeling, maar krijgt ook specifiek aandacht. Zo heeft de raad van toezicht twee maal een overlegvergadering van de medezeggenschapsraad bijgewoond.

De raad van toezicht heeft verder het instellingsplan (het meerjarenbeleidsplan van de scholen dat eens per vier jaar opgesteld wordt) goedgekeurd.

Ook is in de commissie identiteit, kwaliteit en ethiek gesproken over het rapport van de Inspectie van het Onderwijs over het bezoek aan de Bosschool. Tenslotte is een aanpalend thema als regionale arbeidstoeleiding in combinatie met leren (via het REA college waarin Bartiméus participeert) aan de orde gekomen in zowel de commissie identiteit, kwaliteit en ethiek als in de reguliere raad van toezichtvergadering.

3.3.3. Participatie in overlegvergadering van de raad van bestuur met de medezeggenschapsorganen

Net als in voorgaande jaren nam ook in 2019 een delegatie van de raad van toezicht deel in overlegvergaderingen van de verschillende centrale medezeggenschapsraden (ondernemingsraad, de medezeggenschapsraad en de centrale cliëntenraad) samen met de raad van bestuur. Hierbij werd over onder andere Bartiméus in Beweging gesproken. Eind november vond een inspirerende informele ontmoeting plaats tussen de raad van toezicht, de medezeggenschapsraad, de ondernemingsraad, de centrale cliëntenraad en het centraal management team met als thema de marktopgaven van Bartiméus.

3.3.4. Ter goedkeuring of vaststelling voorgelegde onderwerpen

De raad van toezicht heeft in 2019 goedkeuring verleend aan:

- Het bestuursverslag en de jaarrekening 2018 van de stichtingen Bartiméus Sonneheerdt en Bartiméus Onderwijs;
- de klassenindeling voor de Wet normering topinkomens (WNT) 2019 en 2020;

- het gecombineerde jaarplan van de Stichting Bartiméus Sonneheerdt en de Stichting Bartiméus Onderwijs;
- de begrotingen 2020 van de stichtingen Bartiméus Sonneheerdt en Bartiméus Onderwijs;
- het instellingsplan stichting Bartiméus Onderwijs 2019-2023;
- De samenwerkingsovereenkomst expertise tussen ZonMw, Bartiméus, Koninklijke Visio, Robbert Coppes Stichting, Oogvereniging en Macula Vereniging;
- de actualisatie van het strategisch huisvestingsplan;
- de benoeming van het lid raad van bestuur, de heer J.A. Naaktgeboren;
- de herbenoeming van de heer Smit als voorzitter van de raad van toezicht en mevrouw Van der Stelt als lid van de raad van toezicht per 1 januari 2020;
- de benoeming van de combinatie Verstegen/Van Ree als accountant met ingang van de jaarrekeningcontrole over verslagjaar 2019.

3.4. Commissies

De raad van toezicht heeft vaste commissies, namelijk een auditcommissie, een commissie identiteit, kwaliteit en ethiek en een remuneratiecommissie.

3.4.1. Auditcommissie

De auditcommissie vergaderde in 2019 acht keer met de raad van bestuur (vier keer regulier en vier keer extra of telefonisch voor de afronding van de jaarrekening 2018) in aanwezigheid van de concerncontroller. Daarin ging het over:

- de impactanalyse van Bartiméus in Beweging en opvolging daarvan;
- de werving van een nieuwe accountant;
- de begroting en jaarplan 2020 van de stichtingen Bartiméus Sonneheerdt en Bartiméus Onderwijs;
- de inhoudelijke en financiële voortgangsrapportages;
- de jaarstukken 2019 van de organisatie;
- de managementletter van de accountants van Ernst & Young en de opvolging daarvan;
- het strategisch risicomanagement;
- ontwikkelingen op het gebied van ICT;
- treasury en liquiditeit;
- vastgoed en huisvesting;
- fiscale aspecten;

- kostprijs trajecten Wet langdurige zorg (Wlz) en kostprijstraject extramurale zorg.

De accountants van Ernst & Young waren aanwezig bij een vergadering van de auditcommissie ter bespreking van de financiële jaarstukken. De accountants van Verstegen/Van Ree waren aanwezig voor de bespreking van de managementletter.

De verslagen van de auditcommissie werden toegezonden aan en besproken in de volledige raad van toezicht.

3.4.2. Commissie identiteit, kwaliteit en ethiek

De commissie identiteit, kwaliteit en ethiek vergaderde in 2019 vier keer.

Onderwerpen die aan bod kwamen zijn:

- Het instellingsplan Stichting Bartiméus Onderwijs 2019-2023;
- wetenschappelijk onderzoek en de stichting InZicht;
- commissie De Winter (onderzoek geweld in de jeugdzorg);
- besturingsfilosofie en kernwaarden;
- rapport Kwaliteitskader Gehandicaptenzorg;
- ISO certificering;
- inspectieonderzoek Onderwijs;
- de arbeidsmarkt voor mensen met een beperking: Zichtbaar in Werk;
- arbeidstoeleiding;
- moreel beraad over grensoverschrijdend gedrag door cliëntvertegenwoordigers

De verslagen van de IKE-commissie zijn toegezonden aan en besproken in de volledige raad van toezicht.

3.4.3. Remuneratiecommissie

De remuneratiecommissie vergaderde éénmaal dit jaar over de klasse-indeling voor de WNT in 2020, de werving van het nieuwe lid raad van bestuur en de werving van twee leden van de raad van toezicht. Daarnaast voerde de remuneratiecommissie een periodiek gesprek met de voorzitter van de raad van bestuur. Tenslotte is een wervingscommissie ingesteld om het nieuwe lid van de raad van bestuur te kunnen voordragen. Het jaarlijks functioneringsgesprek met de raad van bestuur is gehouden. Aanvullend is gesproken over de opdracht van de raad van bestuur en de invulling van het tweede lid raad van bestuur.

3.5. Bezoldiging

Voor de honorering van leden van de raad van toezicht hanteert Bartiméus sinds 2017 de Wet normering topinkomens (WNT) als referentiekader. Voor 2019 is vastgesteld dat indeling in klasse IV voor de zorg en jeugdhulp een correcte invulling van de regeling is, ook al blijft de regeling niet goed toepasbaar gezien de bijzondere positie van Bartiméus als expertiseorganisatie met een breed profiel (zorg, onderwijs, andere vormen van dienstverlening en kennisorganisatie). Vanwege de inrichting van de stichting Bartiméus Onderwijs per 1 januari 2019 valt de raad van toezicht voor hun bezoldiging ook onder de WNT regeling voor onderwijs. Omdat de raad van toezicht een bezoldigingsregeling hanteert met een jaar vertraging, heeft dit pas effect in 2020, dan zal een 90/10 verdeling worden gehanteerd.

De bezoldiging bestaat uit:

- a. Een vaste honorering;
- b. een vergoeding voor werkelijk gemaakte (on)kosten zoals reis- en verblijfkosten.

Bovendien reserveerden we 5.000 euro voor kwaliteits- en deskundigheidsbevordering, waaronder deelname aan symposia en congressen, lidmaatschap NVTZ en literatuur voor de gehele raad van toezicht. In 2019 is circa 4.000 euro gebruikt voor intervisie, een training financiën voor niet-financiële toezichthouders, een training voor nieuwe toezichthouders en een training IT diensten (ITIL).

Tabel 4.1: Honorering toezichthouders naar functie

Functie	Honorarium 2019 (excl. btw)
Voorzitter raad van toezicht	€ 15.000 ¹
Overige leden	€ 13.760

De bezoldiging is in detail toegelicht in de jaarrekening 2019.

¹ De voorzitter van de raad van toezicht heeft aangegeven zijn honorarium op 15.000 euro te maximeren. Volgens de regering zou hij €20.640 mogen ontvangen.